

บทที่ 5

ประโยชน์ของการไม่คบคนพาล

ประโยชน์ตน

การไม่คบคนพาล ย่อมอำนวยประโยชน์แก่บุคคลผู้ไม่คบคนพาล ซึ่งจะได้รับประโยชน์ของการปฏิบัติไม่คบคนพาล 5 ประการ

1. ทำให้ไม่ถูกชักนำไปในทางที่ผิดหรือหลงทาง
2. ทำให้ไม่ถูกตำหนิ
3. ทำให้เป็นที่ไว้วางใจของเพื่อนร่วมงาน ครอบครัวและสังคม
4. ทำให้สามารถรักษาความดีของตนเองไว้ได้
5. ทำให้มีความสุขทั้งตนเอง สังคม และครอบครัว (สมภพ ชีวรัฐพัฒน์, 2539, หน้า

14)

การไม่คบคนพาล ย่อมจะนำความสุขจิตมาสู่ตนเอง ทำให้เป็นผู้มีความดีงามปรากฏ แสดงออกทางกาย วาจา และทางใจ ได้ชื่อว่าเป็นคนมีศีลธรรมหรือนุชชธรรม ก็เพราะการไม่คบคนพาลเปรียบเสมือนเว้นทางเสื่อม เมื่อบุคคลเว้นทางที่เสื่อมก็มีอยู่ทางเดียวที่จะต้องดำเนินชีวิตต่อไปในทางที่เจริญ ดังนั้น การไม่คบคนพาล จึงเรียกได้ว่า เป็นอารยชน มีธรรม คือ คุณสมบัติ

1. ทำให้มีสุจริตทั้งสาม คือ มีความประพฤติชอบ 3 ประการ
 - ก. กายสุจริต ความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยกาย
 - ข. วาจาสุจริต ความสุจริตทางวาจา พูดสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยวาจา
 - ค. มโนสุจริต ความสุจริตทางใจ คิดสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยใจ
2. ทำให้เป็นผู้ประพฤติตามอารยธรรม โดยปฏิบัติถูกต้องตามทางแห่งกุศลกรรมบถ 10

ประการ

ทางกาย

ก. ละเว้นการฆ่า การสังหาร การบีบคั้นเบียดเบียน, มีเมตตากรุณา ช่วยเหลือ
เกื้อกูลกัน

ข. ละเว้นการแย่งชิงลักขโมย และการเอารัดเอาเปรียบ เคารพสิทธิในทรัพย์สิน
ของกันและกัน

ค. ละเว้นการประพฤติดีด่างละเมิดในของรักของหวงแหนของผู้อื่น ไม่ข่มเหงจิตใจ
หรือทำลายลบลู่เกียรติและวงศ์ตระกูลของกัน

ทางวาจา

ก. ละเว้นการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง กล่าวแต่คำสัตย์ ไม่จงใจพูดให้ผิดจากความ
เป็นจริงเพราะเห็นแก่ประโยชน์ใดๆ

ข. ละเว้นการพูดส่อเสียด ยุยง สร้างความแตกแยก พูดแต่คำที่สมานและส่งเสริม
ความสามัคคี

ค. ละเว้นการพูดคำหยาบ สกปรกเสียดาย พูดแต่คำสุภาพนุ่มนวลชวนฟัง

ง. ละเว้นการพูดเหลวไหลเพื่อเจ้อ พูดแต่ความจริง มีเหตุผล มีสารประโยชน์ ถูก
กาลเทศะ

ทางใจ

ก. ไม่ละโมภ ไม่เพ่งเล็งคิดหาทางเอาแต่จะได้ คิดให้ คิดเสียสละ ทำใจให้ผ่องแผ้ว
กว้างขวาง

ข. ไม่คิดร้ายมุ่งเบียดเบียน หรือเพ่งมองในแง่ที่จะทำลาย ตั้งความปรารถนาดี แผ่
ไมตรี มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่กัน

ค. มีความเห็นถูกต้อง เป็นสัมมาทิฐิ เข้าใจในหลักกรรมว่า ทำดีมีผลดี ทำกรรม
ชั่วมีผลชั่ว รู้เท่าทันความจริงที่เป็นธรรมชาติของโลกและชีวิต มองเห็นความเป็นไปตามเหตุปัจจัย
(พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2543, หน้า 17 - 18)

การดำเนินชีวิตของบุคคลเมื่อไม่คบคนพาลก็ชื่อว่าเว้นปากทางแห่งความเสื่อมทั้งหลาย
เพราะว่าคนพาลย่อมจะนำภัย นำอุปัทวะ นำอุปสรรค มาสู่บุคคลผู้คบหา เมื่อเว้นความเสื่อมแล้ว
สิ่งที่ดีก็มาสู่ชีวิต เพราะการดำเนินชีวิตไปตามหลักกุศลกรรมบถ ชีวิตก็จะมีแต่ความสุข ความรู้
เรื่องเป็นชีวิตที่มีแต่ความสงบสุข ไม่เดือดร้อนใจไม่เดือดร้อนกาย นี่คือนิยามที่เกื้อหนุนตนเอง
ด้วยการปฏิบัติในการไม่คบคนพาลเป็นเพื่อน

ประโยชน์ต่อสังคม

การไม่คบคนพาลก็ย่อมอำนวยประโยชน์ให้เกิดบุคคลอื่นเหมือนกัน เพราะในการดำรงชีวิตในสังคม ทุกคนก็ต้องการให้ชีวิตมีแต่มีความสุข ประสบผลสำเร็จ และชีวิตมีความเจริญก้าวหน้า ประโยชน์ของการไม่คบคนพาลที่เกิดแก่สังคม

1. ทำให้ไม่ได้รับภัยจากคนพาล เพราะสิ่งที่น่ากลัวชื่อว่า ภัย สิ่งที่เป็นภัยเกิดจากคนพาล คนพาลเป็นตัวมีภัย หรือมีภัยที่น่าหวาดกลัวอยู่ในตัวคนพาล เพราะสัญชาตญาณกลับกลอกวอกแวกคจวนร ลบหลู่คุณความดี ปากพล่อย ชมเพื่อนให้เขียนหู แต่หัวใจมีน้ำพิษร้ายแรงหล่อเลี้ยงเห็นเพลิงพล้ำเมื่อไร เมื่อได้ช่องสบโอกาสก็ซ้ำเติมโดยไม่มีการระมัดระวังบุคคลเมื่อไม่คบคนพาลก็ทำให้เป็นผู้ปราศจากภัย เป็นผู้ไม่มีภัย

2. ทำให้ไม่ได้รับอุปัทวะจากคนพาล สิ่งที่เป็นอุปัทวะคือ เสื่อมทรามอัปรีชาน่าเกลียด และสิ่งชั่วร้ายชั่วร้าย เลวทราม ชื่อว่าอุปัทวะ ชื่อว่า อุปัทวะเกิดแต่คนพาลนั้น ก็เพราะคนพาลเป็นตัวอุปัทวะ คนพาลมีอุปัทวะอยู่ที่ปาก ปากเป็นอุปัทวะ ปากอัปรีชัญไร ชอบเผยแพร่โทษคนอื่น และปกปิดโทษของตน ซึ่งมีลักษณะ 4 อย่าง

2.1 คนพาลชอบเผยแพร่โทษของคนอื่น แม้ไม่มีใครถามเมื่อมีคนถามก็พูดทับถม ให้ได้เนื้อความดียิ่งขึ้น

2.2 คนพาลไม่ชอบเผยคุณงามความดีของคนอื่น แม้เมื่อมีคนถามก็พูดอ้อมอ้อมไปไม่ให้ได้ใจความที่ชัดเจน

2.3 คนพาลไม่ยอมเปิดเผยโทษของตนเอง ถึงจะมีผู้ซักถามก็พูดกลบเกลื่อน

2.4 คนพาลชอบพูดอวดคุณงามความดีของตน แม้ไม่มีใครถาม เมื่อมีใครถามก็ยิ่งเล่าให้ละเอียดถี่ถ้วน

เมื่อบุคคลไม่คบไม่สมาคมกับคนพาลก็ย่อมไม่ได้รับสิ่งอุปัทวะทั้งหลายที่เกิดจากคนพาลย่อมมีแต่ความสุขสบายใจ ไม่เดือดร้อนใจภายหลัง

3. ทำให้ไม่ได้รับอุปสรรคจากคนพาล อุปสรรคคือสิ่งที่ขัดขวางกีดกัน ทำให้กิจการทุกอย่างขัดข้องต้องชะงักชื่อว่าอุปสรรค ชื่อว่าอุปสรรคเกิดแต่คนพาลนั้น ก็คนพาลเป็นตัวอุปสรรค คอยเข้าขัดขวาง ตักรอนประโยชน์คนอื่นทุกวิถีทาง คนพาลเป็นคนชอบวางตนขวางความดีงามของสังคม มีความประพฤติไปในทางตรงกันข้ามกับความดีงามของสังคม ชอบกล่าวร้ายที่ยังมาไม่ถึง สลัดภาระที่มาถึงแล้ว ไม่เห็นโทษที่เป็นโทษ ไม่เห็นคุณที่เห็นคุณ อับปัญญา เจริญจาวคฉลาด เมื่อมีคนชี้โทษก็ไม่ยอมรับความผิด (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร), 2539, หน้า 27 - 28) บุคคลที่ไม่คบหาสมาคมกับคนพาลย่อมไม่ได้รับอุปสรรคที่เกิดจากคนพาล

เหล่านี้ อันจะทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปในทางที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม มีความเจริญก้าวหน้า
ชีวิตไม่ติดขัดเพราะภัย เพราะอุบาทว์ เพราะอุปสรรคที่เกิดจากคนพาล

ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

การไม่คบคนพาล จะเกิดประโยชน์แก่สังคมทั้งสองฝ่ายคือ แก่ตนเอง แก่ผู้อื่นหรือส่วน
รวม เพราะเมื่อทั้งบุคคลภายในครอบครัว และบุคคลรอบข้างปิดทางแห่งความเสื่อมแล้ว ก็ย่อม
เป็นปัจจัยให้เจริญขึ้นในทางที่เป็นกุศล ในทางแห่งความดีความงาม เป็นประโยชน์เกื้อกูลให้สังคม
ส่วนรวมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เมื่อไม่คบคนพาล ความคิดชั่ว วาจาชั่ว การกระทำชั่วในสังคมก็
ไม่มี ในสังคมก็จะเต็มไปด้วยคนมีน้ำใจ คนในสังคมมีการสงเคราะห์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มี
ความสามัคคีกันในการอยู่ร่วมกันทำให้ต่างคนต่างยึดเหนี่ยวจิตใจของกันและกันไว้ด้วยการ
สงเคราะห์ช่วยเหลือกัน สังคมก็จะน่าอยู่ น่าอาศัย ปัญหาสังคมก็ไม่เกิดมี ซึ่งการไม่คบคนพาลทำ
ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม คือทำให้เกิดสังคมที่น่าอยู่ น่าอาศัย เต็มไปด้วยน้ำใจไมตรีต่อกัน
เป็นลักษณะของสังคมที่ดี 4 ประการ

1. เป็นสังคมแห่งการให้ทาน ทุกคนในสังคมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วย
เหลือสงเคราะห์ ด้วยปัจจัยสี่ หุ่น หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจและศิลป
วิทยาแก่กันและกัน

2. เป็นสังคมแห่งปิยวาจา พูดอย่างรักกัน กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจงแนะนำ
สิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงามหรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจกัน
ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดีสามัคคี เกิดไมตรีต่อกัน ทำให้รักใคร่นับถือและช่วย
เหลือเกื้อกูลกัน

3. เป็นสังคมแห่งอัตตจริยา ทำประโยชน์แก่กันและกัน ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และ
ชวนขวยช่วยเหลือกิจต่าง ๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุง
ส่งเสริมในด้านจริยธรรม

4. เป็นสังคมแห่งความมีสมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน ทำตัวให้เข้ากันได้ดี วางตน
เสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับต่อคนทั้งหลายไม่เอาเปรียบ และเสมอ
ในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข้ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน (พระ
ธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2543, หน้า 21)

บุคคลที่หวังความเจริญให้แก่ชีวิต หวังประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นดังที่ได้กล่าวมา ต้องปฏิบัติ
ตามมงคลข้อที่ 1 การไม่คบคนพาลเป็นเพื่อน เป็นสหาย เพราะการไม่คบคนพาลจะนำมาซึ่งความ

เจริญมาสู่ตนเอง มาสู่สังคมประเทศชาติบ้านเมืองทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมมีแต่ความสุข
แต่สังคมที่อยู่ก็จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมที่สมดุลระหว่างคนกับคน ระหว่าง
คนกับสิ่งแวดล้อม และการอยู่ร่วมกันในสังคมก็ไม่มี การสร้างนิสัยความเป็นคนพาล ไม่มีการ
สนับสนุนคนพาลให้เป็นมีอำนาจ จะเป็นวิธีการที่ทำให้คนพาลหมดไปจากสังคม ไม่มีคนพาลที่จะ
ก่อปัญหาให้แก่สังคมหรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม ประเทศชาติก็จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง
ไม่มีปัญหาทางด้านการเมืองการปกครอง ไม่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ไม่มีปัญหาเรื่องทะเลาะ
เบาะแว้งกัน ไม่มีปัญหาขัดแย้งกันเองภายในประเทศ การไม่คบคนพาลจึงแนวทางการพัฒนา
ประเทศไปสู่ความเจริญ และเป็นการพัฒนาไปในแนวทางที่ถูกต้อง